

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **A. K.**, zastoupené JUDr. Marošem Matiaškem, advokátem se sídlem Ovenceká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 11. 2018, č. j. OAM-38/ZA-06-P10-PD3-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 3. 2019, č. j. 78 Az 7/2018 – 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 7. 2011 udělil žalobkyni doplňkovou ochranu podle § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, tedy za účelem sloučení rodiny. Doplňková ochrana podle § 14a byla totiž udělena jejímu nezletilému bratrovi, který byl z důvodu narození v ČR osobou bez státní příslušnosti, a proto nebylo možné v případě jeho návratu do země původu vyloučit porušení mezinárodních závazků. V návaznosti na rozhodnutí ve věci žalobkynina bratra byla udělena doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny jejím rodičům a dalším sourozencům. Žalovaný následně doplňkovou ochranu žalobkyni opakovaně prodloužil.

[2] V záhlaví označeným rozhodnutí však další žádosti žalobkyně o prodloužení doplňkové ochrany nevyhověl. Zdůraznil, že k prodloužení doplňkové ochrany v minulosti došlo s ohledem na věk žalobkyně a její sociální a materiální závislost na rodičích. V době vydání napadeného rozhodnutí však bylo žalobkyni již 24 let, dokončila studia na střední škole, odstěhovala se od rodičů a žije samostatně. Na rodičích již není závislá, hovoří česky, hledá si zaměstnání a životní náklady hradí z příspěvků v hmotné nouzi. Uzavřela také rituální (úředně neuznaný) sňatek s občanem Ruska, který žije v Dánsku na základě uděleného azylu a kterého v Dánsku opakovaně navštěvuje. Podle žalovaného je tedy bezesporu schopna upravit si pobytové oprávnění v rámci zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a zachovat tak vazby s rodinnými příslušníky na území ČR. Důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany není ani chronická hepatitida typu B. Žalobkyně

vyjádřila pouze obecné obavy z návratu do země původu, aniž by upřesnila vazbu na její konkrétní situaci.

[3] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl. Nepřisvědčil námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu a ztotožnil se naopak s žalovaným, že důvody pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni pominuly, neboť již není závislá na rodičích. Žalobkyně neuvedla a v průběhu správního řízení nevyplynuly žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit hrozbu vážné újmy v případě jejího návratu do země původu. Krajský soud se ztotožnil s vyhodnocením informací o zemi původu, které učinil žalovaný v napadeném rozhodnutí. Tvrzení žalobkyně, že je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu je pro udělení mezinárodní ochrany irelevantní. Odkaz žalobkyně na subjektivní definici uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků je vytržen z kontextu, neboť čl. 1 písm. a) této úmluvy váže definici uprchlíka na události, které nastaly před 1. 1. 1951, což není případ žalobkyně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (stěžovatelka) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatelka již ve své žádosti uvedla, že nadále trvají důvody, pro které jí a její rodině byla udělena doplňková ochrana. Stav lidských práv a bezpečnostní situace se v zemi původu nezměnily. Osoby bez státní příslušnosti mají nadále omezený přístup ke zdravotní péči, vzdělání a zaměstnání. Stěžovatelka se léčí s chronickou hepatitidou, v ČR vyrostla, vystudovala, zná zdejší jazyk a kulturu a má zde rodinu. V případě návratu se obává zatčení, protože někteří lidé byli obviněni z terorismu jen kvůli své víře. Stěžovatelka vyznává islám. Její rodiče měli v zemi původu potíže a slyšela o dívkách, které se kvůli náboženskému vyznání ztratily. Má obavu z falešného obvinění. Všichni, kteří se vrátili do Kazachstánu, byli zatčeni.

[6] Krajský soud se s jejími námitkami dostatečně nevypořádal, čímž zatížil svůj rozsudek nepřezkoumatelností. Nesprávně také posoudil otázku hrozby vážné újmy v zemi původu. Žalovaný nedostatečně zkoumal nový důvod pro prodloužení doplňkové ochrany – obavy o život a zdraví z důvodu náboženského vyznání. Stěžovatelka nesouhlasí s hodnocením zpráv o zemi původu a v této souvislosti doplňuje informace zpracované Ministerstvem zahraničí USA a organizacemi Human Rights Watch a Freedom House.

[7] Žalovaný nesprávně vyhodnotil také hrozbu zásahu do rodinného a soukromého života. Krajský soud se této otázce nevěnoval vůbec. Na území ČR přitom žije celá stěžovatelčina rodina, naopak v zemi původu nemá žádné zázemí. Navíc je ve 4. měsíci těhotenství. V současné době probíhá řízení o její žádosti o povolení k trvalému pobytu, které však nezakládá fikci pobytu na území.

[8] Krajský soud nijak nerefletoval, že stěžovatelka je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Odmítl se také zabývat postavením stěžovatelky jako uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků, přehlédl přitom, že Protokol k této úmluvě z roku 1967 časovou podmínku zrušil. Podle citované úmluvy je přitom třeba hodnotit subjektivní aspekt pojmu „obavy z pronásledování“.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na napadené rozhodnutí a správní spis. Nově uvedené citace ze zpráv o zemi původu jsou pouze obecné a nemají žádnou souvislost se stěžovatelkou a jejím příběhem. Zdůraznil, že doplňková ochrana je dočasným institutem,

pokračování

příčemž stěžovatelka měla dostatek času připravit se na návrat do Kazachstánu pro případ, že důvody udělení doplňkové ochrany pominou.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost je přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je ovšem také její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti a výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, na jehož odůvodnění pro stručnost odkazuje.

[11] S ohledem na obsah spisu a z něj vyplývající skutková zjištění Nejvyšší správní soud neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatelky, ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Soud neshledal ani tvrzenou nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Rozsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného i krajského soudu odpovídá obecnosti tvrzení stěžovatelky.

[12] Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval podmínkami pro prodloužení doplňkové ochrany (viz např. rozsudky ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 – 35, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 1 Azs 34/2009 – 55), a to včetně situace, kdy byla doplňková ochrana původně udělena za účelem sloučení rodiny (viz např. rozsudek ze dne 18. 4. 2019, č. j. 9 Azs 415/2018 – 64, vydaný ve věci otce stěžovatelky). V posledně uvedeném rozsudku soud zdůraznil, že stěžovateli (tj. otci nynější stěžovatelky) byla doplňková ochrana původně udělena pouze za účelem sloučení rodiny (srov. výše bod [1]), a nebyly shledány důvody pro udělení azylu. Tvrzení, že jej v případě návratu do vlasti čeká pronásledování z náboženských důvodů, které uplatnil v řízení o prodloužení doplňkové ochrany, bylo pouze obecné. Shodně je tomu v případě stěžovatelky, která odkazuje na případy porušování lidských práv v Kazachstánu pouze v obecné rovině, aniž by upřesnila, proč by mělo takové zacházení hrozit v jejím případě.

[13] K podmínkám, které je třeba kumulativně splnit pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 nebo §14a zákona o azylu, se soud již podrobně vyjádřil (např. v rozsudcích ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, či ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62), a to včetně prvku definice uprchlíka „odůvodněný strach“ (či „oprávněné obavy“), pro který přijal „test přiměřené pravděpodobnosti“, nikoliv subjektivní test, na který odkazuje stěžovatelka (viz např. rozsudky ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, nebo ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Z uvedené judikatury je také zřejmé, že případné podřazení žadatele pod pojem „zranitelná osoba“ ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu mezi podmínky pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany nespadá.

[14] Je třeba dodat, že se krajský soud dopustil dílčí nesprávnosti, když uzavřel, že se na stěžovatelku nevztahuje Úmluva o právním postavení uprchlíků, neboť se její situace netýká událostí před 1. 1. 1951. Tato časová podmínka byla skutečně odstraněna Protokolem z roku 1967, jak uvádí stěžovatelka. Nicméně definice uprchlíka, jak je uvedena v citované úmluvě, byla plně převzata do zákona o azylu i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. kvalifikační směrnice). Krajský soud proto nebyl povinen se zabývat samostatně definicí uprchlíka podle uvedené úmluvy, jeho pochybení tak nemá vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

[15] Nejvyšší správní soud se také opakovaně vyjádřil k výjimečným okolnostem, za nichž by bylo možné shledat, že již pouhé vycestování cizince z území by mohlo porušit jeho právo na ochranu soukromého a rodinného života, a porušit tak § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“, viz např. výše citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, nebo rozsudek ze dne 8. 6. 2011, č. j. 2 Azs 8/2011 – 55). Článek 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a umožnit jim přenést si jejich rodinný život na území daného státu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (viz např. rozsudek ze dne 6. 2. 2001, *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 9 Azs 7/2011 – 67, nebo ze dne 3. 7. 2015, č. j. 8 Azs 83/2015 – 30). Tyto výjimečné okolnosti nebyly v posuzované věci dány. Jakkoliv je snaha stěžovatelky o setrvání na území ČR a zachování blízkého kontaktu se členy rodiny lidsky pochopitelná, nenaplnuje předpoklady pro udělení doplňkové ochrany. Soud nemá pochyb o tom, že s ohledem na skutkové okolnosti je namístě, aby stěžovatelka řešila svou situaci prostřednictvím zákona o pobytu cizinců, nikoliv zákona o azylu. Jak vyplynulo z její kasační stížnosti, touto cestou se již vydala.

[16] Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje na námítky stěžovatelky dostatečnou odpověď.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[17] Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, proto ji odmítl pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. května 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu